

LASERBEHANDLING OG VAGINAL ATROFI

Hvad er vaginal atrofi?

Mange kvinder i overgangsalderen, og kvinder, der sættes i medicinsk eller kirurgisk overgangsalder, oplever gener i underlivet i form af tørhed og svien i skeden. Det giver ubehag ved almindelige daglige aktiviteter og ikke sjældent smerter ved samleje. Desværre bliver symptomerne ofte værre med alderen.

Den kliniske betegnelse for lidelsen er vaginal atrofi. Fysiologisk sker der en udtynding af slimhinden og bindevævet i skeden. Det medfører nedsat elasticitet og tørre, sarte slimhinder. Tørhed, ubehag og smerter i underlivet - ikke mindst ved samleje rammer flere end halvdelen af alle kvinder, der er ophørt med at have menstruation.

Hvad er årsagen til vaginal atrofi?

Lidelsen skyldes ofte overgangsalder men kan også være en konsekvens af kræftbehandling efter f.eks. bryst- eller underlivskræft. I begge tilfælde er den udløsende faktor et fald i østrogenniveauet. Vaginal atrofi er i forbindelse med overgangsalder og østrogennedsættende behandling en kronisk lidelse, idet østrogenniveauet ikke hæves igen, når først det er faldet.

Hvilke symptomer ses ved vaginal atrofi?

Typiske symptomer i forbindelse med vaginal atrofi er:

- tørhed i skeden
- kløe og svie i skeden
- unormalt udflåd og lugt
- smerter ved samleje
- urininkontinens
- infektioner/ blærebetændelse

Da kroppen forsøger at kompensere for generne, kan der desuden opstå muskelspændinger (myoser) i underlivet.

Hvordan stiller man diagnosen?

Diagnosen stilles ved en almindelig gynækologisk undersøgelse med ultralydsscanning. I tilfælde af usikkerhed kan gynækologen vælge at udtage en vævsprøve (biopsi) for at udelukke andre problemstillinger.

Hvordan behandler man vaginal atrofi?

Fordi slimhinden i skeden ved vaginal atrofi er tynd og tør og dermed sart, kan det være fornuftigt at følge disse forholdsregler:

- Anvend glidecreme eller olie, når generne opstår
- Undgå lokalt irriterende sæber, vaskemidler og cremer

- Brug bomulds- eller silkeundertøj og undgå stramtsiddende tøj
- Seksuel afholdenhed kan være relevant i en periode, hvis samleje forværrer generne - ikke mindst umiddelbart efter laserbehandling

Decideret behandling sker hos en gynækolog. Mulighederne for aktiv genopbygning af slimhinden er primært lokal eller systemisk tilførsel af østrogen samt mulighed for laserbehandling (læs mere om østrogenbehandling under emnet overgangsalder). I mange tilfælde supplerer de to behandlingsformer hinanden godt. Begge behandlinger øger kollagenproduktionen i skedevæggen, hvorved slimhinden bliver tykkere, smidigere og mere fugtig. Ofte ses også en positiv effekt i forhold til urininkontinens.

Østrogen tilførsel er en fortløbende behandling systemisk eller lokalt i skeden (vagitorier). Laserbehandlingen er efter et indledende forløb langtidsvirkende.

Laserbehandling:

CO2-fraktioneret laserbehandling, kendt som MonaLisa Touch, er en gennemprøvet behandling, der giver rigtig god effekt og forbedring hos patienter med vaginal atrofi.

Behandlingen er understøttet af mange udenlandske kliniske studier og artikler samt et dansk studie fra Hvidovre Hospital.

Selve laserbehandlingen:

Et typisk forløb består af 3 behandlinger med 4-6 ugers mellemrum, derefter ca. én gang årligt som en booster behandling. Behandlingen er langtidsvirkende, og de fleste oplever bedring allerede efter en eller to behandlinger.

Efter en indledende gynækologisk undersøgelse og vurdering af slimhinderne i skeden og eventuelle spændinger (myoser) foretages selve behandlingen. Det anbefales, at man afholder sig fra penetrationssex 2-3 dage før og efter en behandling.

Gynækologen indfører et laserrør i skeden og med en fodpedal udløses laserskud. Alle på stuen har beskyttelsesbriller på. Behandlingen giver ingen smerte og tager få minutter at udføre. Efterfølgende kan du frit fortsætte dine aktiviteter uden behov for smertestillende medicin.

Behandlingen er p.t. underlagt egenbetaling, og den tilbydes kun af specialuddannede gynækologer. Visse private sundhedsforsikringer dækker behandlingen, så hør endelig din sundhedsforsikring, om du er dækket.

Vi tilbyder behandlingen her i vores klinik GYNCARE.

Hvor kan du læse mere?

<https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/kvindesygdomme/sygdomme/ovrigt-sygdomme/toer-skede/>